

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна газета.

Ціна примірника
6 сот.
На провінції
8 сот.
В занятих терито-
ріях 4 коп.

Виходить щодня ране
крім понеділка.

Ціна в Україні:

На рік 18— К.
На півроку 9—
На чвертьроку 4—
На місяць 130

В кращих і державі:

На рік 24— К.
На півроку 12—
На чвертьроку 6—
На місяць 140

За границею:

В Німеччині 23 мар.
В Америці 8 дол.
В інших державах 40 фр.

Рекламаційні візити від початкової оплати. Руко-
писи приймаються за наявності оплати, а зворотять ся
тільки за наявності застереження. — „Українське Слово“
приймає всі візити на цілім краві.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції:
Львів, ул. Руська 1.

Ціна закордонно:

За тежодовжню численно за однопальтовою
стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за
стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній часті
1 К. Повідомлення про вітання, заручини і т. д.
1-50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні згодо-
шення за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова
товстим або розстріченим друком численно под-
війно. Стан оголошення за окремою умовою. — За
зміну адреси платити 1 50 сот.

З Загальної Української Ради.

Віденя 6. IX. 1916.

Справа українських виселенців і життя по
таборах, іменню його соціальна, економічна та
культурна сторона, зайняла вже три засідання
З. У. Р.

Над тяжким положенням виселенців пере-
водить З. У. Р. широку і основну дебату.

В сих нарадах беруть участь представники
Українського Запomoгoвoгo Комітету та Куль-
турної Ради. Поставлено ряд внесків, змагаю-
чих до основних реформ в дотеперішних ула-
дженнях. З огляду на обширність матеріалу рі-
шено продовжувати нараду на слідуєчій засі-
данню З. У. Р., котре визначено на се-
реду, 13. вересня о 4. год. по полудни
Josefstädterstrasse 43.

Просить ся всіх Членів З. У. Р. точно
явити ся.

Військові причинки для виселенців і збігців.

І знову виганяє воєнна хуртовина наших
людей з предківської землі. Одні утікають самі
в глибоку державу, щоб спасти бодай жи-
тє перед ворогом, других виселяють власті
з місцевостей, в яких зі стратегічних зглядів

мусять се робити. Тянуть ся довго в поневір-
ці і злиднях наші люди, аж вкінці знаходять
приміщення в таборах для виселенців і збігців
в західних краях Австрії. В таборах опікують
ся вже ними власті, дають їм удержане і ста-
рають ся різними способами облегчити недолю
безпачасних жертв війни. Тому, що в таборах
всі дістають удержане на кошті держави, вла-
сті не платять їм належних причинків. Однак
се є незгідне з обов'язуючими постановами до-
точних законів. О тім саме хочемо сказати па-
ру слів.

Мимо сего, що наші збігці і виселенці, у-
правнені до побирання військових причинків ма-
ють безплатне приміщення і харч в таборах, чи
там бараках, можуть і повинні старати ся о при-
знані їм законом причинки. Як не дістають
військових причинків, винні самі собі. Власті
не можуть відмовити їм виплати причинків. Се
противить ся законowi, як о тім орік виразно
адміністраційний трибунал, послідня інстанція
в причинкових справах, на основі § 3. і § 7.
причинкового закона з 26. грудня 1912. В. з. д.
ч. 237. в справі жалоби одного з виселенців
з табору.

Відмова виплати причинків може слідува-
ти в отсих важнійших случаях: 1) Є такі, що
побирали причинок, а з хвилию замешканя
в таборі не побирають, 2) Є другі, що пере-
буваючи в таборах, не побирали причинку,
а вернувши до місця свого побуту побирають,
3) Вкінці і сі, що від початку війни в таборах
і зовсім не побирають причинку, хоч мають
право до сего.

Перші повинні поступити ось так: Мають
звернути ся до причинкової комісії свого пові-

ту з просьбою о дальшу виплату. Така просьба
є вільна від стемпля і марки. Належить лише
зазначити на коверті, що се причинкова спра-
ва (Unterhaltsbeitragsangelegenheit). (Де є повітові
власті з виселених частий Галичини, можна
о тім довідати ся в намісництві в Бялій, якому
вони підлягають). На случай відмови виплати,
мають домагати ся від своєї причинкової комі-
сії рішення на письмі. Відмовну відповідь на
письмі належить найдалше до 2 місяців зане-
сти або післати до совісного адвоката, щоб
зробив жалобу до адміністраційного трибуналу
у Відни.

Виселенці, що повернули з таборів домів
і за час життя в таборах не дістали належного
їм причинку, мають право домагати ся його до-
даткової виплати. Вони мають зголосити ся
в громадським уряді (де перебувають) в цілі спи-
сання протоколу. Вірно списаний протокол має
відослати громада до причинкової комісії.

Треті, а їх тисячі, повинні зголосити ся
в справі причинку до протоколу перед властя-
ми, які завідують таборами. Вони є обов'язані
списати протокол на кожне жадане. Списаний
протокол належить рівнож відослати до при-
чинкової комісії свого повіту. На сей протокол
мусить дістати інтересована сторона відповідь.
Як відповідь відмовна, належить звернути ся
о правну пораду до доброго адвоката або ще
ліпше до Українського запomoгoвoгo Комітету
у Відни (Wien VIII, Strozsigasse 32/12 або до
Народної канцелярії у Відни: Wien VIII, Josef-
städterstrasse 43 1/8).

Взагалі туди повинні звертати ся наші
виселенці і збігці о пораді у всіх причинкових
справах.

АНДРІЙ БАВЮК.

Похорон стрільця*).

Понуро стає у наших краях. Де не глянеш,
усюди побачиш той невимушений сум, безкраю
тугу, тяжке горе... Сухоребра смерть переступи-
ла уже третій поріг у своїм царстві й ликує,
шкірить рідкі зуби... Вона-ж тепер найбільшим
паном світа, перед котрим клонить голову наче
перед маєстатом життя кожний...

І природа стала понурою. На жовтих стер-
нищах мерехтять у відблисках лівих промінів
осіннього сонця „бабине літо“, гострі — короткі
стебла пообмотували жваві павуки густим паву-
тинем, а в них бють ся на волю малі, чорні му-
шки... Щось гейби люди в путях — павутину
двох повних кровавих років...

А сонце чомусь з кожним днем стає блід-
ше та холодніше, як тіло убитого борця в те-
мнім зворі, а паруси його ніби продирають ся
крізь прозорий — густий серпанок замочений
у людській крові і від нехотя освічують неща-
сну землю засіяну трупами та залиту багряними
водами...

Дерева опускають як помучені по праці
робітника руки, свої сильні галузі і листочки

зелені вянуть, наче здоптані квітки на сіножа-
тах... На їх зеленіх коронах з кожним днем
зростають жовті плями, котрі як ржа тверде за-
лізо, підгризають животіне тих невинних ли-
стків...

Осінь іде, суне ся як туча з гір з грома-
ми та блискавицями, в повній силі, повазі...
Котить ся нестримним валом, несе сум зі собою
та понуристь... А за нею далеко — далеко посто-
гне холодна — сувора зима...

Серед того суму посуваєть ся вулицею ти-
пового галицького села дивний похід. Гей, що-ж
то за люди, куди та по що йдуть? Чи то ли-
царство воскресло в ясных шоломах, дротя-
них папорзях, залізом обкуті, з мечами ярила
та золотими щитами? Чого-ж понурі такі, чого
склонили голови і мовчки ступають за возом
вбраним зеленю? Чи-ж тому, що над ними ше-
лестять крила грізної Валькирії чи Морени?

Може то вільне козацтво в довгих аксамі-
тних киреях, шапках гетьманках та зі самопала-
ми? Кого-ж везуть вони на тім возі, чи отамана
кошового, чи гетьмана, батька кадерогого? Чи мо-
же се марево бувальщини, де смілі борці з трій-
лом жалю та роспуки хоронять свою волю між
порогами Дніпра старого?...

Ні! Не вони се. Не ховають ні лицаря смі-
лого, ні гетьмана вольних казарм... Се мові-
не січове товариство відпроваджує на вічний
спочинок товариша негоді, котрому не судило
ся умірати на полі слави в бою з ворогами, не
судило ся глянути останній раз конаючими очи-
ма на безконечні степи Поділля... Своє життя зло-
жив на народнім жертвеннику, котрого поломив
вибікає душі ворогів, а дим з него дусить їх
як трійлом насичені хмари...

Музика грає, труби заводять, то стогнуть,
то плачуть... І їх звуки вдирають ся сильно до
глибини душі, підгризають ніжні волокна серця,
як підземні пшідники дозріваючі стебла збіга...
І карбами врізують ся в мозок, бурять кров, ви-
тискають сльози на очах...

На обсмалених, жовтавих обличах молодих
стрілців танцює сум в парі з тінею небіщика...
А музика грає, заводить, то стогне, то
плаче...

Лине пісня понура, тиха, як смерть забу-
того наймита в яслах у панській стайні... Вона
котить ся повільно однаманітними стернищами
і не запутує ся в павутинах, не падає в сітки,
як маленькі мухи. Котить ся аж на волинські
млаки і серед сірої тьми голосить, що помер
один з синів давного княжого города...

Понура, тиха, стрілецька пісня:

...Помер стрілець і труби грають смутно
Йому самотному в труні,
Під віком жалісної гри не чути,
Бо він спочив у вічнім сні...

За зеленим та квітчастим як молодість лю-
дини возом з білою труною не йде ні мати ні
батько. Ступає тільки понуре, сумне товариство,
як природа докруги...

Простують на цвинтарі.

А музика грає, заводить, то плаче...

Стрілецька пісня пливе повільно як хвилі
багрянці потоків по битві...

А сонце заходить амагантовою краскою і
видає ся великим палаючим кружком закипілої
крови борців...

*.) Дня 9. серпня 1916 року помер в Ко-
шовім приюті У. С. В. стрілець Ю. Литвак, до-
бровольець з Волинської губернії. Того самого
охоронений.

Треба ще згадати, що військовий причиною належить ся також за час сезонної праці. Коли отже хто був на сезонній роботі в Пруссії, Чехії, Данії, а не дістав належного йому причинку, має право домагатися його. Говорить о тім виразно також об'явник міністерства крайової оборони, який наказує виплачувати причиною за час сезонної роботи.

Дятого припилюймо справи, не будьмо недбалі! Нехай ті сотки тисяч, які нам належать ся, дійсно дістануть ся в наші руки!

Світова війна.

На східнім фронті.

З воєнної пресової квартири пишуть під датою 7. вересня:

На Буковині тривають даліше російські наступи на зайняті союзниками гірські становиська. Тому, що Дорна Ватра, хоч так близько румунської границі, остала таки в наших руках, старалися вчора Росіяни на своїм крайнім лівім крилі наперти з околиць Бистриці на сю відому купелеву місцевість. Та скінчилося на пробі. Наступ відперто, а тим самим плян їх, щоб здобути південний кут Буковини, який перше атакували лиш з півночі, скінчив ся знову на разі на нічім.

Росіяни могли атакувати Дорну Ватру з області південно-східної доперва тоді, як Румунія приступила до війни. Перше кінчилася її діяльність в граничній кулі на північ від Дорни-Ватри. Коло Фундуль-Молдови удалося нашим відділам поправити фронт. Вони ударили там в "близькість Молдави, наперли на ворожу точку опору і взяли її в посідає. На північ від Папуля даром старав ся неприятель назад здобути Стару Вічину, яка для него дуже важна, бо загрожувє крило на Магурі. В області Лудової скінчив ся російський наступ на нічім.

В східній Галичині на півночі від Дністра докінчено пересунення фронту на схід від Галича без перешкоди зі сторони Росіян, яке то пересунене ще перед вчора стало конечним. Вчора ударили вже вони дуже сильно на нові становиська, але їх відкинуто. На схід від Золотої Липи (коло Бережан) відбувались також наступи, були однак слабші і легко їх відперто.

Побідний похід в Добруджі.

СОФІЯ (Ткб.). Болгарська агенція. Спізнєна депеша. Головна квартира оголошує:

Румунський фронт:

Наш похід в Добруджі поступає з успіхами наперед. Відділи, що посувають ся від заходу і півдня на Тутракан, наступили на румунські війська і відкинули їх за лінію фортів сего міста, причім полонили около 100 нераних жовнів.

Часть війська, що оперує в напрямі Сілістрії нанесла ворогові поразення на північ від Хескей і перетяла телеграфічні подучення межі Тутраканом а Сілістрією і межі Сілістрією а Добричем. Здобуто 11 амуніційних возів, які ворог зіставив по своїм поразенню в часі відвороту в напрямі Сілістрії.

Війська, які дня 2. с. м. здобули Куртбунар, зводили вчора через 6 годин боротьбу коло місцевости Кочмар з сильними ворожими відділами, побили їх і прогнали. Ворог оставив на полі бою поверх 600 трупів, межі тими 4 офіцерів, як також значну кількість предметів уоруження. В сій боротьбі полонили ми штабового офіцера, 9 низших офіцерів і 700 нераних жовнів.

Відділи військ, які посувають ся напрямі Добрича, побили ворога в околиці місцевости Балаяджа і виперли його в сторону північного сходу. В Балаяджі, яка в хвилі нашого приходу стояла в полуміні, наїшли ми трупів около 50 жєнщин і дітей, убитих жовнірами румунського полку піхоти ч. 40 в часі відвороту. Війська, що машерують на Бальчик, обсадили вчора вєчером місцевости Теке і Менчіль, 5 клм. на захід від міста Бальчик.

Македонський фронт:

Прєбу ворога з останньої ночі, щоби заатакувати части наших становиськ на північ від озера Острово, ударемнено вже нашим огнем. В околиці Чаядзі відділи ворожої кінноти і піхоти старали ся посунути наперед в сторону Чіфлік, але наш огонь відпер їх легко. Лишили вони на полі бою певне число убитих. На иньших відтинках сего фронту слабкий обосторонний гарматний огонь. Ворожий корабель кинув кілька гранатів в сторону Орфано.

СОФІЯ (Ткб.). Вчора о год. 2:30 попол. по завзятій борбі на другій оборонній лінії, на по-

лудне від міста Тутракан дістала ся цілковито в наші руки твердиня тої самої назви, яка творить примісток. Залога твердині піддала ся. Взято до неволі полки піхоти: 34, 35, 36, 40, 74, 79, 80 і 84, два батальйони полку жандармерії, 5 полк гавбиць і 3 полк тяжкої артилерії. Здобуто цілу кріпосну артилерію, багато муніції для крісів і скорострілів та иньшого воєнного матеріалу.

Докладне число бранців і добичі буде піійше стверджене. Доси начислено 400 офіцерів, серед того 3 командантів бригад, 21.000 нераних бранців. Серед добичі в дві хоругви, понад 100 новочасних гармат, серед того дві батареї, які нам вкрадено в 1913 р. коло міста Фердинанд. Втрати Румунів в убитих і раних в величезні. Богато румунських жовнів в часі панічної утєчі утопило ся в Дунаю.

"Koelnische Zeitung" доносить з Софії: Після наспівших тут вістий з нової Добруджі румунські власти при полишуваню нової Добруджі кажуть палити всі села і знушають ся над болгарським населенем. До Пальбуни приїхало понад 3.000 збігців-селян. Се загірає ще більше болгарські війська до походу вперед.

"Petit Journal" пише, що сприт дораджує Сарразвї перечекати. Рішаюча борба розіграє ся в Добруджі. Тут рішиться ся судьба Букарешту або Софії. На разі мусіли російські передні сторожі відступити, але ген. Іванов має 300.000 війська, в виду чого виключене в його поражєне.

Дорога до Букарешту отворена!

"Lokalanzeiger" пише: Ворота на дорозі до серця Румунії отворили німецькі і болгарські війська. О 50 кілометрів від Букарешту стоїть побідний противник. Радість в Букарешті з зайняття Кронштату зникла. Скорше, як надїяв ся, пізнав сей ворог, що то значить, нас визвати. Що нас огортає цілком оправдане почутє вдволеня з побіди в Тутракані, се цілком зрозуміле.

Надїйшли вісти, що румунське правительство задумує перенести осідок властий до Ясс.

Російські звідомленя.

З д. 5. вересня по полудни.

В напрямі Володимира Волинського і в околиці горішнього Серету взяли ми протягом боїв від дня 31. серпня до дня 2. вересня 119 офіцерів і 4.514 жовнів до неволі та здобули 6 гармат, 35 скорострілів і 4 метавки мін.

В лісних Карпатах відбуває ся даліше похід наших військ наперед. Ми здобули знову кілька узгір по борбі.

В Добруджі відбула ся д. 4. вересня перша сутичка нашої кінноти з болгарською. Ми знесли кінну болгарську стежу та взяли офіцера до неволі.

З д. 6. вересня.

Західний фронт: В Галичині в околиці долишньої Горожанки, лівого допливу Дністра, війська наші здобули укріплені ворожі становиська і відперли неприятеля на північний захід. Число полонених в тій околиці до сєї пори бранців побільшило ся на 4.500, серед того 2.000 Німців. В долишних Карпатах похід наш триває даліше. Наші війська здобули ряд узгір і відперли кілька нових ворожих протинаступів.

Балканський фронт: Німецькі і болгарські сили атакують Румунів в околиці Тутракан.

Напір Англії на неутральні держави.

"Daily Chronicle" пише у вступнім артикулі: Як Голандія висилає масло, яйці, сир і иньші продукти до Німеччини, а не до Англії, то дїє ся се тому, що Німеччина більше платить. Навіть виповідженє війни не перешкодило би тій торгівлі. Лиш цілковите завоюване неутральних країв замкнуло би раз на все двері з неутральних країв до Німеччини. — В цілім Лондоні розліплєно афіші, в яких сказано, що треба недвозначно поучити Голандію, що мусить понєхати пересилати живність до Німеччини і заявити, по котрій стороні стоїть.

Зі Стокгольму доносять: Напір Англії на Швецію прибирає чим раз грізнійші розміри. Послїдні події вказують на те, що Англія хоче полишити Швеції всяких средств живности. Шведське правительство готує було зложити Англії гарантію, що ціла ірляндська ловля оселедців остане в краю, а не дістане ся до Німеччини. Але обігниця та не видавалася англіїському правительству достаточною, тому зачало даліше репресії. Секвеструє воно рибацькі кораблі, які навантажені рибами вертають з Ісландії, затагають їх до англіїських пристаней

і держать так довго, аж риба зіпсує ся. А як рибаки хотіли продавати рибу англіїському населєню, щоб оминуті втрати, тоді визискуючи положєне шведських ірляндських рибаків, давали англіїські купці 30—40 К за тону, в часі, як в Швеції за ту саму кількість можна одержати 100 корон. А тепер заборонєно платити і сю малу суму. Ходить отже тут о систематичну політику виголождєня Швеції.

До лондонського дневника "Times" доносять з Атен, що французький і англіїський посол вручили правительству лісту, яка містить 60 імен Німців, Австрійців і Угрів, котрих видалєня домагають ся. Міністер видав приказ, щоби ті з межі вичислєних, котрі мешкають в Атонах, опустили грецьку територію тої самої ночі, а ті, котрі мешкають на провінції, виїхали до найближшої суботи.

3 листів дивака.

(Далі).

Дитину треба виховувати. Нарід також. А до виховуваня треба виховавців. Не політиків, ані поетів, ні купців, ані фабрикантів, лишєнь і виключно виховавців. Звісна річ: нарід, так само як дитина, не любить піддаватись вихованю, буде кидатись, кричати, обурюватись. Але се годі. Мусить наїтись хтось, хто нарід навчить писати, читати, бавитись, працювати, хто навчить його товариських форм, хто навчить його зріло, спокійно думати і рішучо а чємно поступати. Політики, поети, купці, промисловці — вони всі народови потрібні, ніхто не берєсь перечити їх значіння. Нехайби одначє наїшлись і такі, яких свідомою задачею булоби нарід причувати до життя в суспільности, виобразувати в нїм суспільні прикмети а розоружити все те, що веде до безладу, до розбиваня суспільного життя. Без сього ті всі одиниці, які з часом стають політиками, поетами, купцями, промисловцями, артистами і пр. і пр. розбрунть ся по світі і пропадуть, стративши звязь з суспільністю, яка ізза нестачі організації не мала в себе для них пристановища. Тут мусить повторюватись те саме, що в родині, яка своїм інтелектуально виспє образованим членам не в силі дати не то відповідного окруженя, але навіть зрозуміння, признаня, втіхи з поступу, родинного тепла.

Родини, яка задержує основи своєї питомої організації, приводить на світ нові організми, не перестаючи сама бути організмом, не покине навіть найгеніальнійша одиниця. Теж саме в народі. Знаю їх і завидую тим малим народам, у яких їх великі вчені, дослідники, відкривці, музики, артисти, назбиравши слави по всіх закутках світа, вертають до своїх земляків і простодушно щиро оповідають, де вони бували і як їм велось. Не забуду вражіння, яке я відніс з викладу відкривця полудневого бігуна Норвежця Амундзєна, що його він виголосив для своїх в Бергенськїм театрі. Великий неустрашимий подорожник говорив про свою подорож при світляних образах так, як оповідає свої пригоди добрий син, що вернув з великого світа, в кружку найближшої, нерівної йому славою, але проте дорогої рідні. Я бачив ту напавду щирі радисть в очах і поведєню навіть зовсім пересічних людей, коли при світлі смолоскипів ціле місто зібралось в пристани, щоб відпроводити свого Роальда до корабля. Я бачив, як він прохажував ся по покладах корабля, як розмовляв зі знакомими, як жартував і поздорював і працював ся зі своїми — без ніякої пози, без штучности, без зарозумілости. Я тішив ся втіхою тої товпи народу — завидував і думав, що сей нарід певно не потребує боїтись, щоб Амундзєн, Нанзєн, Ібзєн, Бернзон, Гріг, Сарс чи тільки иньших забути, що вони Норвежці або встидали ся признати, що їх нарід — се бідні рибаки і селяни, мешканці диких гранітних скель.

Не хочу тим описом перечити сьому, що й між Українцями можна деколи дожити таких напавду гарних хвиль, коли то найбільше апатична людина захоплюєсь родинним теплом, чувєсь собою між своїми. Не забуваю, що для нас подібним святом був Шевченківський здвиг. Але — так, у нас все в "але", як все буває "але" в родині, в якій є зле виховані діти на те, щоб псувати настрої. Діти такі не люблять святочно убиратись, хоч знають, що гості мають прийти...

Отже нехайби не було в нашім народі зле вихованих дітей — політиків, поетів, купців, промисловців і пр., які не зналиб, що своїй родині-народови не годить ся псувати настрою своїми упередженями, примхами і то саме тоді — коли приходять гості. Я, борони Боже, не роблю заміту кому небудь і не беру ся критикувати його вихованя, хочби з простого побоюва-

ня, щоб мене коли не скритиковано, а лишень бажая вияснити, чому нарід потребує доконче вихованя і що виховавців не заступить ніяке званє.

Коли я хотівби бавитись в діточі сентименти, я сказав би, що маю жаль до цілого учительства і до цілого духовенства, що по тільки роках національного розвою приходить ся ставити розпучливе питанє — де є нарід? Але мимомо цілої важности заміту і теоретично доброї його адреси знаю певно, що се бувби діточий сентимент. Очевидна річ, бо учителі і священники се такі самі люди, як політики, поети і т. д., значить також їм требаби що йно впоїти ті всі основи суспільного житя, щоб і вони нераз не псували народови житя. Хотів би я бути відважно щирим і сказати, що се найбезвигляднійша річ у світі домагатись від тих двох суспільних груп свідомости значіння свого звання. Нераз можна чути як самі учителі і священники між собою намагають ся розв'язати проблем, чому сі дві групи, се найменше національно усуспільнені часті народу. В дійсности поясненє сього не представляє ніякої трудности.

(Кінець буде).

НОВИНИ.

— Вістка від митрополита. Директор Федак, переїздяючи через Курськ, надав був на станції письмо до Ексселенції митрополита, на яке дістав оноді таку відповідь:

Курськ, 25/7 1916. Дорогий Пане Директор! Дістаю Вашу картку з доброю відомостию; Богу дякувати адресу по Києві до Львова.

Сердечно з Вами і Вашими тішу ся. — Щастя Боже! Не додаю нічого, бо всі відомости звідти Ви маєте тай віддай їх більше знаєте, чим я. Сердечно здоровлю.

† Андрей.

— Відзначене України. Старший лікар др Тит Бурачинський дістав почесну відзнаку П. кляси Червоного Хреста з воєнною декорациєю.

— Приміщенє галицьких збігців. В міністерстві внутрішніх справ займають ся тепер справою постійного приміщення збігців з Галичини і Буковини. Угорське правительство в обіжнику до австрійського запропонувало різні місцевости на Угорщині для збігців з Галичини і Буковини. Австрійське правительство прийняло ті пропозиції і рішило вислати делегатів міністерства внутрішніх справ до Будапешту, щоб остаточно вже раз урегулювати ту справу, по чім збігців, приміщених переходно в Угорським Градицци, вишле ся до дальших угорських місцевостей. Урегульованє тої справи є дуже пожадане і пильне, бо від збігців з Угорщини надходять різні жалі на некоректне поведєне зі сторони населєня. Велике число збігців приміщено в бараках в Гмінді, в Хоцені, а жидівських збігців відсилає ся до бараків в Німецьким Броді в Чехах і в Гаях на Мораві. Дотеперішні бараки збігців в Нікольсбургу і в Полялі, перемінено на станції карантанни для збігців. Чеські купелєві місцевости, як Карлсбад, Марієнбад і т. ин. є тепер, по скінченю сезону, також отворені для збігців.

— Цісарський дар для буковинських збігців. Цісар жертвував комітетови опіки над буковинськими збігцями дар в сумі 10.000 кор.

— Заворушеня в Москві. Серед населєня Москви повстало велике обурєне з тої причини, що залізничий поїзд, переповнений раненими, довгий час стояв в Москві і ніхто ним не журился. Велика товпа збрала ся перед залізничим дворцем і домагала ся, щоб хтось зайняв ся раненими. Відкомендеровано сейчас військо, щоб розігнало товпу. Жовнірі не хотіли однак стріляти до товпи. Проти збунтованого відділу жовнірів вислано відділ поліції. Між поліцією а військом прийшло до кривавих сутичок, в часі котрих по обох сторонах були убиті і ранені.

— Карти на папіроси. Будапештенські дневники доносять, що правительство наміряє впровадити карти на цигари і папіроси. Курці одержувати мають денно по 2 цигара або 4 папіроси. Що до тютюну, то не знати ще, в який спосіб буде постановлено.

— Зміна імен міст в Дальматії. Начальна команда армії зарядила, щоби міста в Дальматії мали від тепер з уряду лиш хорватські, а не італійські назви. Отже не Рагуза, Спалато, Зара, Каттаро, але Дубровнік, Сплет, Задар, Котор і т. ин. Італійські назви, які виключно були признані урядово і фігурували на мапах, змінено.

— З нагоди здобуття Тутракану вислав цісар Вільгельм до болгарського короля телеграму з жєлєнями, зрєдаговану в сердєчних словах. — Угорський сойм уповажнив президента зложити жєлєня президіям законодапних тіл Німєччини і Болгарії з нагоди світлої побіди союзних німєцьких і болгарських військ в Добруджі. — Вістка про здобутє Тутракану викликала серед білгородської залогі велику радість. Місто прикрашенє хоругвами. Вєчером відбув ся великий похід з музикою.

— Великий страйк залізничників в Нью-Йорку. Провідники фавових товариств оголосили страйк робітників підземних і надземних залізниць та зеленого трамвая міста Нью-Йорку. Товариства прийняли тисяч страйколомів, так що рух відбував ся правильно. Страйкарі надіють ся, що будуть могли поширити страйк на всі лінії новоїорського округу.

— Оборону румунських підданих в Туреччині обняла амбасада Сполучених Держав.

— Положенє виселєнців на Білоруси. Російська часопись „Київ“ описує положєнє виселєнців на Білоруси. Очевидно зазначає вона лиш те, що „організації марнують державні гроші“. Центральний горожанський комітет зажадав, як пише кореспондент згаданой висше часописи, в губернії Витебській для 3.571 виселєнців на три місяці 122.145 рублів, в чім крім живности, приміщення, одєжі і обуви є 4.000 рублів на тані кухні, 4.800 на захоронки для старців, 6.000 на позички, а 13.525 рублів на поправу санітарних відносин. Жидівський комітет в Витебську зажадав на 3 місяці для 3.725 виселєнців кєло 60.000 рублів. А рівночасно — кінчить кореспондент — православні виселєнці з браку російських організації умирали з перестудженя і голоду.

— Світ без лісів. На фабрикацію паперу треба річно три мільярди кєльограмів дерева. Одного мільярда і 500 мільонів кєльограмів треба на часописи, 500 мільонів кєльограмів на книжки, а третєго мільярда кєльограмів на всі иньші роди паперу. Щоб се величєзне запотребованє покрити, треба річно стінати 100 мільярдів кубічних стіп дерева, в часі як лиш 35—40 мільярдів кубічних стіп виростає на то місце молодого дерева. Тому не будє пересадним твердженє, що в недовгім часі остане цілий світ без лісів.

— Кіно воєнної кухні при вул. Пашкевича ч. 5. висвітлює від 8. до 11. вересня незвичайну програму, з якої на особлившу увагу заслугоє циркова драма в 3 актах: „На смерть і жите“. Доповнюють програму слідуючі образи: Воєнний тижневик; знаменита комедія: „Любовний лист“, зворушюча драма: „Серце не забуває“ та гумореска: „Лєман і індіанка“.

Лягли головами.

Михайло Мостович, поручник полку піхотинців, відзначений срібною медалією I і II. кляси і бронзовою військовою медалією („signum laudis“) за визначну хоробрість в безчисленних боях, поляг 31. серпня с. р. на Волині. Тої днини зірвались знову великі московські відділи до сильного наступу і наш полк мусів викинути їх з окопів. Пекольна боротьба шаліла день і ніч, аж поки нам не вдалось здержати Москалів. Покійний, любий наш товариш помагав нам і у сїм бою своїми скорострілами з надлюдським, дійсно геройським, українським завязєм. Двічі приніс мушкету на плечах і як инших не стало, сам стріляв, аж поки ворожа граната не розбила його скорострілу і разом з ним його самого. Розрослась душа пок. товариша у сїй війні і всіми думками своїми, всім серцем приляг він до неї. Він также свято вірив в нашу правду, що з сєй залізної школи вийде нове українське покоління, якого змістом буде ідея, не „гєшефт“, яке не буде знати границі між словом і ділом, хотьби за це і житєм треба наложити, покоління, яке буде добре і дійсно знати, що то є обовязок і посвята, — він вірив, що вже не буде рабом, хто тисяч-раз свідомо і відважно глянувши смерті в очи. Сю віру проповідував пок. Мостович геройськими ділами насамперед безнастанно через 16 місяців як вістун і четар нашого полку, відтак як командант скорострілів. Ранений в половині червня с. р., прямо втік він із шпиталю із кадри, аби знову іти в лютій бій, бо время лютє, бо його там треба. З кінцем серпня він вже знов при скорострілах на Волині — і тут загиб тепер так гордо і достойно, як думав і діяв.

Недалеко від його гробу спочивають вічним сном його і наші любі товариші: Морасевич і Сваричевський. Рівні і рідні йому духом і ділами. І не тільки память по них остане ся у нас. З крови тих відважних, ідейних наших хлопців виростє дійсно нове покоління, нова Україна!

(Ол.)

Бібліографія.

Dr. Lewicky Eugen. Osteuropäische Probleme und der Krieg. Zwei Aufsätze: Osteuropäische Probleme und Krieg. Grosspolnische Träume und die Wahrheit über die polnische Frage. Berlin 1916.

Die Ukraina, Von Professor Dr. Albrecht Penck. Sonderabdruck aus der Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin 1916.

ОПОВІСТКИ.

Субота, дня 9. вересня 1916.

Нині: 9. вересня гр.-кат. Пімена, римо-кат. Георгенюла.

Завтра: 10. вересня гр.-кат. Мойсея, римо-кат. Миколая.

○ З краєвого Союзу ревізійного. На основі розпорядженя цілого Міністерства з дня 6. червня 1916. В. з. д. ч. 168 продовжило ц. к. Міністерство заробковим і господарським стоваришеням в Галичині рєчєнє до предложєня білянєв за літа 1914 і 1915 до дня 31. грудня 1916 р., з тим, що білянє за кождий рік має бути зложений з окрема. Лиш на окреме прошєнє стоваришеня може краєва власть дозволити получити літа 1914 1915 в одиє білянє.

Просимо всі союзні стоваришеня, що до тепер єще не мають готових білянєв за рр. 1914 1915, щоби нечаяно приступили до зложєня їх і не зволікали до послїдної хвилі, тим більше, що ще перед 31. грудня 1916 треба скликати Загальні Збори і предложити їм білянє до затвердженя. Перед скликанєм Загальних Зборів треба конче білянє прислати нам до перегляду і провіреня. Просимо о посіпх в перєсланю нам білянєв тому, що наш перзонал єсть дуже малий, проте в послїдній хвилі не будемо в силі всіх білянєв на час провірити і тому можемо з вини Управи стоваришеня наразити стоваришеня на різні прикrostи. Білянє повинні нам бути перєслані до кінця вересня с. р.

Тоті стоваришеня, які не будуть в спроможности самі зложити білянєв, повинні нас про те безпроводочно повідомити, (Львів, Домініканська ч. 11), щоби ми мали досить часу видати відповіднє зарядженє, змїряючє до викінченя білянєсу ще на час. — Омєлян Савєвич.

○ Укр. Народний Театр Т-ва „Бєсїда“ у Львові. Саля Т-ва ім. Лисєнка при вул. Пашкевича ч. 5.

В понєділок дня 11. вересня 1916. „Украденє щастє“ драма на 5 дії Івана Франка.

В четвєр дня 14. вересня 1916, премієра „Батько“, драма на 3 дії Стрімбергє в перєкладі К. Єльського.

Білети можна ранше набути в Народний Торговлі.

Початок о год. 7½, — кєнєць о 10 годині вєчером.

○ В справі учительських посад на Волині від тепер треба відносити ся прямо до шкільного Комітету у Володимирі Вол. на адресу надпор. Гната Мартинця, етапна почта 259. Кілька посад до обсаджєня. 3—3

○ Вписи учеників до української гімназії з правом прилюдности в Долині, відбудуть ся в днях 5. і 6. вересня для II—V. кляси; кляси III—V. є клясами комбінованими.

Вступні іспити до I. кляси дня 7. вересня; до кляс виспих від 8. до 15. вересня.

Єсли зголосить ся відповідна скількість учеників, будуть отворені кляси VI—VIII.

Вступна такса для учеників I. кляси 10 К, для кляс виспих, учеників долиньської гімназії 5 К, для учеників инших заведєнь 10 К.

Місячна оплата за науку для учеників місєвих 15 К, для замісєєвих 10 К, яка в виїмкових разєх може бути зниженє або дарована.

Оправдані пізнійші вписи будуть узглядняти ся до 1. жовтєня. 4—7

○ Вписи до 2-клясової торговельної школи Тов. „Просвіта“ для дівчат і хлопців відбудуть ся в днях від 5. до 9. вересня в годинах від 10—12 перед полуд. і від 4—5 по пол. в льокалі школи при улиці Міцкевича ч. 11. (ріг площі св. Юра).

Услівя прийнятя: скінчений 14 рік житя і укінчений 3 кляси школи середної або виділової. В браку тих студій можуть бути кандидати (кандидатки) прийняті на основі вступного іспиту.

В разі достаточного зголошеня кандидатів (кандидаток) може бути отворений однорічний курс для женщин — зглядно 6-місячний вєчїрний курс.

Всяких інформацій уділяє дирекція письменно або устно.

Присилайте предплату на „УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО“.

ПОСЛІДНІ ВІСТІ.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 9. вересня 1916.

На східнім фронті.

Фронт проти Румунії:

По обох сторонах шляху Петросени-Гатшеб ведуться бої від вчора по полудни. На захід від Чік Шереда наші війська уступили перед наступом переважаючих ворожих сил на гори Гаргіта.

Фронт генерала кавалерії архикнязя Карла:

В Карпатах і східній Галичині тривають бої з невменшеною завзятістю. Передовсім на схід від Галича, є вони дуже завзяті. Там поповнював ворог три рази свої безуспішні наступи. Всі становища є в наших руках.

Фронт генерала пішого маршала князя Леопольда Баварського:

Положення не змінило ся.

На італійським фронті.

На фронті в Побережжю Монте Сан Габріеле і хребет Доль, на фронті в Тироли наші становища на південь від Травіньоля і долини Фляйна були в безнастаннім гарматнім огні. На схід від Валь Моргія виправа наших військ принесла 45 бранців.

На півд.-східнім фронті.

Наші сторожі відігнали назад на південний беріг слабші ворожі відділи, які переправили ся були через Воюсу.

Заступник шефа Генерального штабу пішний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На східнім фронті.

Фронт генерала пішого маршала князя Леопольда Баварського:

Нічого нового.

Фронт генерала кавалерії архикнязя Карла:

Над Золотою Липою на Нараївкою кількратні російські наступи скінчили ся на ніч, причім потерпіли Росіяни значні втрати.

В Карпатах німецькі підприїнятя на південний захід від Зеленої і на захід від Шипоту увінчали ся успіхом. Сильніші ворожі наступи на південний захід від Шипоту відперто.

На західнім фронті.

Над рікою Сомою на північ від ріки постійна значна гарматня діяльність. На полудне від ріки розгорілась на ново в полудневих годинах борба піхоти. Відперто наступаючих, котрі потерпіли тяжкі втрати. На захід від Берни поодинокі відтинки ровів остали в їх руках.

На право від Мози, як додатково донесено, втратили ми в онодішніх боях на північний схід від форту Сувіль на терені. Нагальний обосторонний гарматний огонь триває дальше.

На балканським фронті.

На північ від Добріча болгарські і турецькі війська відперли знову значніші російськорумунські сили.

Перший генеральний квартир-майстер Людендорф.

Надіслане.

На цю рубрику редакція не відповідає.

А Д В О К А Т

Др. Ізидор Голубович
переніс канцелярію з Тернополя
і веде її
у Львові, ул. Руська ч. 3. I. пов.

Дентистичне заведення

Д-ра Олександра Барвінського

при вул. Сикетуській ч. 17.

Виймоване зубів без болю і пльомбоване.

Штучні зуби в кавчуку і золоті.

Українським Січовим Стрільцям роботи виконує ся даром.

Зголошувати належить ся у асистента Наса.

Оголошення.

Одиноке українське Товариство взаїмних
обезпечень на житє і ренти

„КАРПАТІЯ“

Почесний президент Його Ексцеленція митрополит граф
Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се усі зиски припадають самим членам. Ручить вже по трох літах неоспоримість і незапальність обезпечення. Признає по трох літах право викупу, а також вже по трох літах удільне позички на низькі відсотки. У всіх справах звертати ся на адресу:

Львів, вул. Руська ч. 18.

Години урядові: від 8 до 2.

Славнозвісна робітня суконь
і дамських костюмів

Марії Волянської-Павлюк

заосмотрена в найновішій моделі і додатки, тепер з Відня привезені, і найліпші фахові сили робочі поручаєсь як і дотепер Впв. Паням. 3—4

Львівське Товариство акційне броварів

доносить, що з причини малих засобів пива, приневолене є продавати пиво з броварів моравських і шлеских.

В ціли унормованя продажі узгляднюючої рівномірну роздачу поміж сталих відбірців — Товариство повідомляє, що достава пива в місті слідувати може одиноко за попереднім, найменше дводневним замовленем, о скільки засобів вистарчить.

Відбірців на провінції просить ся, щоби без попереднього порозуміння з Товариством не посидали фір по пиво, понеже в таким случаю Товариство не ручить за виконане замовленя, як також за втрати, по тій причині понесені.

Г. Уельс

„Боротьба Світів“

фантастична повість

(з англійського).

Ціна з пересилкою поштовою 70 сотиків.

Висилає Адмін. „Українського Слова“.

Глядаю учителя- (льки) до 2 дівчат з нормальних клас. Гра на фортеп'яні пожадана. Зголошення з усіма на адресу: О. Михайло Бобовник, Суходіл, п. Глібовичі — Бібрка. 3—3

Як хочете,

щоби Ваших знайомих і кривих жовнів рив навіть в окопах не покидав гумор і дотеп, то припшіть замовленя на

Твори Степана Руданського

в трех томах (том I. стор. 456, том II. стор. 456, том III. 478), а ми виплемо їх на подану адресу полевой почты (Feldpost). Кождий том коштує 2.50 К в красній оправі, або 2 К в звичайній оправі. На почтову пересилку треба долучити 55 сот. За попереднім надісланем грошей висилає: Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, Ринок ч. 10.

Руська Щадниця

в Перемишлі

вулиця Косцюшкы ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вклади щоденно в годинах урядових і опроцентує їх на 4½%, починаючи вже від слідуячого дня по дни зложення аж до послідного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошовими листами, чеками поштової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Удільє позичок: а) гіпотечних платних ліверіями амеріканськими ратами на протях літ 10—45 після збору позичаючого; б) на льомбард ефектів, и на есконт векслів. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Всяких інформацій і друків удільє канцелярія „Руської Щадниці“ ул. Косцюшка. Народний Дім, I. пов., щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і руських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вклади в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлі надають ся до локації пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпечу.

3

Українські молитвенники.

I. Хвалите Господа з Небес.

гарного формату, звиж 750 сторін друку, є найновішим молитвенником в чистій народній мові.

Зміст Молитвенника: Щоденні молитви ранішні і вечірні. Найважнійші пісні з вечірні і утрєні. Літургія св. Йоана Золотоустого. Образець Тайни покаяння. Молитва перед і по сповіди, перед і по Причастю. Молитви на час великого посту і на більші свята. Акафисти, тропарі і кондаки воскресні, щоденні і на більші свята. Найбільша збірка коляд і церковних пісень. Пасхальна таблиця.

Молитвенник друкований гарними черенками на білім тривкім папері коштує: 1. в переплеті з плюшу зі золоченими берегами і скобкою К. 7.—. 2. В переплеті зі шкіри зі золоч. берегами К. 5.00. 3. В переплеті в полотно з мармуровими берегами К. 3.00.

II. Малий молитвенник народною мовою, малого догідного формату. Оправлений цілий в полотно з витисками і корона. Молитвенники можна дістати за попереднім надісланем грошей: в Канцелярії Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10. До замовленя доплачує ся 45 сот. на пересилку поштовою.

При полагоскуванні закупаєть ся на „Українське Слово“.